

Middenweg Boekelermeer medio 2023 onofficieel geopend!

Programmabegroting 2024

Algemene Beschouwingen

6 november 2023

Vooraf

Voorzitter, raadsleden en alle belangstellenden die deze vergadering via de media volgen, allereerst dank aan allen die aan de Begroting 2024 hebben bijgedragen.

Dan meteen een vraag; “Wat is de toegevoegde waarde van een begroting waarvan iedereen nu al weet dat deze **geen** getrouw beeld geeft van de financiële positie van Heiloo?” Nul komma nul; het is een puur administratieve en ambtelijke exercitie. De provincie eist dat Heiloo voor 15 november een op papier sluitende begroting indient. Anders komt Heiloo onder preventief financieel toezicht van de provincie. Dus knippen beide een oogje dicht..

Het BBV, het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten, vereist in artikel 3 lid 2 echter dat de begroting een **‘duidelijk en stelselmatig inzicht geeft in de financiële positie’**. Daar voldoet deze Begroting 2024 niet aan. Onder meer niet ten aanzien van het project Aansluiting A9.

Zowel in Heiloo als in de Provincie wordt nog steeds gerekend met een totaal bedrag van €46 miljoen, gebaseerd op een kostenraming uit 2021. Maar iedereen weet dat de inflatie, de rente, de prijzen van materialen, grondstoffen en personeel sindsdien fors zijn gestegen. Toch houdt deze begroting daar geen rekening mee. Het is veel waarschijnlijker dat de totale kosten voor de Aansluiting A9 op €60 miljoen uitkomen dan op de oude raming van €46 miljoen. Heiloo draait voor ongeveer een kwart van die kostenstijging op, dus zo’n €3,5 miljoen. Daarbij is de aanbesteding ook fors vertraagd. Dit alles werkt negatief door in de kosten, de investeringen, de reserves en via de reserves ook door in de solvabiliteit en het weerstandsvermogen. Gemeentebelangen Heiloo vindt dat de gemeenteraad haar controlerende taak moet kunnen uitoefenen en wil daarom dat de extra kosten én de vertraagde aanbesteding in de cijfers van de Begroting 2024 worden verwerkt en niet zoals nu in een opmerking ergens in de kantlijn.

Daarom dient Gemeentebelangen Heiloo een motie in met als dictum: draagt het college op om de kostenstijging voor het grootste project van Heiloo, de Aansluiting A9, door te rekenen en voor 15 november 2023 te komen met een addendum op de Begroting 2024.

Verder zijn in deze geflatteerde Begroting 2024 slechts 4 van de 15 ambities uit de Kadernota 2024 meegenomen. Van de hiervoor beschikbare €6.6 miljoen gaat €6.3 miljoen naar aanpassing van de Stationsweg en de Vennewatersweg en 3 ton naar het nieuwe gemeentehuis, de muziek- en dansschool en openbare verlichting. Kortom, vrijwel alles gaat naar infrastructuur en nauwelijks naar verduurzaming.

Uiterst zorgelijk is dat dit geflatteerde financiële plaatje alleen haalbaar is, als Heiloo in 2026 en 2027 voor bij elkaar €10 miljoen tegen ruim 3% rente gaat bijlenen. Bovenop de al lopende leningen van ruim 50 miljoen! Dit leidt ertoe dat Heiloo met ingang van 2027 jaarlijks 1,9 miljoen aan rente en aflossing moet betalen. Let wel, uit de lopende baten en met een fikse korting op de Rijksbijdrage in 2026 in het vooruitzicht. Hierdoor stijgt de netto schuldquote van Heiloo van een relatief veilige 66% naar een risicovolle 98% in 2027!

Dat er forse kostenoverschrijdingen zullen zijn is evident. Zo bedraagt de loonstijging voor sociaal werk in 2024 8% en niet de begrote 4%. Voor bouw en infra zet de FNV in op een loonstijging van 10% per 1 januari 2024. De kans is groot dat de projecten Zandzoom en de Aansluiting A9 nóg meer uitstel –en zelfs afstel oplopen.

Net als voorgaande jaren zegt Gemeentebelangen Heiloo bij de Begroting: leg de schuld niet bij de bezwaarmakers. Deze gemeenteraad heeft zich zelf buiten spel laten zetten en heeft haar oren teveel laten hangen naar lobbyclubs, zoals de Woon-gangmakers en de Aanjaagteams uit Den Haag. Lobbyclubs die via allerlei juridische geitenpaadjes hun eigen bouwplannen willen “versnellen” door de procedures aan te passen.

Het zijn juist die goetenaadjes die juridisch geen stand houden en tot vertraging en dus tot extra kosten leiden!.

Enfin, er valt dus eigenlijk geen zinwoord over deze, op drijfzand gebaseerde, Begroting 2024 te zeggen. Desondanks zal Gemeentebelangen Heiloo er een aantal kanttekeningen bij zetten, uitgaande van onze drie speerpunten: sociaal, groen en duurzaam.

Sociaal,

Gemeentebelangen Heiloo wil extra aandacht voor inwoners die in financiële problemen zijn geraakt of dreigen te geraken. Want financiële problemen zijn vaak de bron van andere problemen; ze leiden tot stress, gezondheidsproblemen, het zorg mijden, huiselijk geweld en sociale isolatie. Zelfs tot een groter beroep op de jeugdzorg, zo blijkt uit de Willibrorduslezing van afgelopen zaterdag.

Financiële problemen treffen niet alleen diegenen die moeten rondkomen van een klein pensioen of een krappe uitkering, maar ook veel zzp-ers en zelfs tweeverdieners. De gestegen woonlasten, energiekosten en rente hebben het leven voor heel veel Nederlanders te duur gemaakt. In 2022 was 60% van de Nederlanders financieel ongezond of kwetsbaar. Zo'n 37% komt moeilijk rond. Vooral jongeren tot 35 jaar.

Gemeentebelangen Heiloo vraagt daarom om een intensivering van de samenwerking tussen gemeente en het onderwijs; zowel ten aanzien van (financiële) educatie als vroegtijdige signalering van problemen. Gemeentebelangen Heiloo dient hierbij ook een motie in met als dictum: verzoekt het college om in 2024 nader onderzoek te doen naar de omvang en de samenstelling van de risicogroepen met betrekking tot 'financiële problematiek' inclusief opties voor een (preventieve) aanpak.

De demografische ontwikkelingen leiden tot een steeds grotere vraag naar gezondheidszorg, vooral ouderenzorg. Over 20 jaar is het aantal 80-plussers verdubbeld. Het aantal mensen met dementie stijgt naar ruim 620.000 in 2050. Daartegenover neemt het aantal mantelzorgers af; tot nog geen 3 per oudere. Heiloo kan zich onmogelijk aan deze ontwikkelingen onttrekken. Daarom, niet de benodigde winst op de nieuwbouw voor de Aansluiting A9, maar de behoefte aan geschikte woningen voor de inwoners van Heiloo, moet bepalend zijn voor de woningbouw in Heiloo. Er is behoefte aan meer levensloopbestendige woningen, meer seniorenwoningen met en zonder zorg en meer psychogeriatrische opvang. En dan niet in de vorm van dure zorgvilla's van commerciële zorgcowboys! En er is uiteraard behoefte aan meer betaalbare woningen voor zorgmedewerkers. Gemeentebelangen Heiloo pleit daarom al jaren voor het openbreken van de Overeenkomst Nieuwe Strandwal en herziening van de nieuwbouwplannen. Waarom blijft deze coalitie zo verbeteren, willens en wetens, vasthouden aan de oude plannen voor Zandzoom met meer dan 80% grote, dure eengezinswoningen voor de bovenregionale en bovenmodale vraag?.

Gemeentebelangen Heiloo dient daarom een motie in met als dictum: verzoekt het college om de Overeenkomst Nieuwe Strandwal open te breken en de nieuwbouwplannen af te stemmen op de lokale demografische ontwikkeling.

Groen

Gemeentebelangen Heiloo vraagt het college met klem om aan de visie uit het huidige Groenbeleidsplan 2012-2022 vast te houden. Dat betekent uitgaan van een 'groene ring' om Heiloo en blijven streven naar het waarborgen en zelfs versterken van de landschappelijke identiteit van Heiloo.

Dus college, ga niet tornen aan de grenzen van het Bijzonder Provinciaal Landschap, maar zet in op het aanleggen en versterken van een dicht netwerk van ecologische verbindingzones.

Natuurlijke ruige bermen en oevers zijn hiervoor van essentieel belang. Dat vergt een deskundige inbreng in het groenbeleid en –beheer. Daar ontbreekt het in Heiloo en de BUCH al jaren aan. Getuige ook deze begroting. Er wordt gesproken over bomen “die overlast bezorgen”. Gaan we straks het Heilooerbos aanduiden met “hangplek voor bomen”. En over het inzaaien met “een bloemrijk kruidenmengsel” in de Egelshoek. Wordt daar dan, net als op de Belieslaan, in de piek van de bloei gemaaid, zodat insecten er niets aan hebben? Of zoals in de Noorderneg, door schapen afgegraasd en bemest, zodat er van de noodzakelijke verschraling niets terecht komt?

Dat er voor het herstel van de schade door de storm Poly een apart herstelplan komt, juicht Gemeentebelangen Heiloo toe. Gezien de klimaatontwikkelingen zal dit een robuust en toekomstbestendig plan moeten zijn. Juist daarvoor is deskundige inbreng onontbeerlijk.

Gemeentebelangen Heiloo dient daarom de motie Groenbeleid met als dictum: draagt het college op om uitvoering te geven aan de visie uit het vigerende Groenbeleidsplan 2012-2022 en hiervoor de vereiste ecologische deskundigheid binnen de (werk)organisatie te borgen en hiervoor 1 miljoen uit het budget ONS Groenprojecten te (her)bestemmen.

& Duurzaam

Aan geen van de ambities op gebied van klimaatadaptatie en energietransitie wordt in deze Begroting 2024 uitvoering gegeven. Zo is er geen dekking voor het Groenbeleids- en beheerplan, voor de verduurzaming van het vastgoed en het vastgoedplan en voor de implementatie van het beleid ten aanzien van de circulaire economie, warmte transitie, aardgasvrije wijken en klimaatadaptatie. Terwijl er juist nu extra inspanning nodig is om de klimaatdoelen te bereiken.

Van de €6,6 miljoen voor alle ambities gaat zoals al gezegd €6,3 miljoen naar aanpassingen van de infrastructuur. Aanpassingen nodig om de oude plannen voor de Aansluiting A9 te realiseren. Plannen die alleen maar leiden tot nog meer automobilität en uitstoot enerzijds en verlies aan natuur en milieu anderzijds. Plannen die haaks staan op de klimaatdoelen en duurzaamheid.

Gemeentebelangen Heiloo dient daarom de motie Leefbare Omgeving in met als dictum: draagt het college op om periodiek de kwaliteit–lucht, licht, geluid- te monitoren van de leefomgeving van mens en dier nabij kwetsbare locaties (scholen, zorgcentra, etc) en ecosystemen (NNN-gebied, Natura2000 gebied).

Tot slot

Er is sprake van een forse onderschatting van de extra kosten voor de grote projecten Aansluiting A9 en Zandzoom, een grote kans claims en tal van rechtszaken, een toename van de vaste uitgaven voor rente en aflossing naar 1,9 miljoen tegenover een afname van de Rijksbijdrage in 2026 van 3 miljoen, etc. Gemeentebelangen Heiloo kan niet anders concluderen dan dat Heiloo zich willens en wetens in het ravijn stort!

*Bas van Beusekom, Edith de Jong,
Fractie Gemeentebelangen Heiloo*